

Іванченко Ольга

к.б.н., доцент кафедри садово-паркового господарства

Якусенко Анна

студентка магістратури

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

м. Дніпро

ДЕНДРОФЛОРА ПАРКУ КУЛЬТУРИ І ВІДПОЧИНКУ М. ВІЛЬНОГІРСЬК ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Серед важливих проблем людства найбільшої уваги потребують екологічні проблеми. Значна кількість відходів виробництва неминуче утворюється внаслідок великих об'ємів видобування сировини та її переробки. Основними джерелами забруднення повітряного басейну є промислові підприємства гірничо-металургійного, паливно-енергетичного та хімічного комплексів, транспорт. Особливо сильно страждають густонаселені території індустріально розвинених країн, в тому числі України, з її великим промисловим потенціалом. Не виключенням є і Дніпропетровська область, у якій окрім обласного центру, розташовані такі промислово розвинуті міста як Нікополь, Павлоград, Кривий Ріг, Вільногірськ, Кам'янське та інші.

Озеленення є одним із шляхів забезпечення комфорту міського середовища [4]. Цей процес розуміє під собою не тільки створення, але й збереження зелених насаджень, аналіз їх розміщення та вибір оптимальної структури, що дозволяє підвищити роль озелених територій в оздоровленні навколишнього середовища у містах [5]. Добре спланована система озеленення міста більш якісно очищує довкілля від постійних викидів поллютантів у повітря. У зв'язку з цим, мета роботи – проаналізувати видовий склад деревних насаджень парку культури і відпочинку м. Вільногірськ, як одного з потужних промислових центрів Дніпропетровської області. На відносно невеликій території міста розміщується 4 крупних підприємства, з яких основним є Вільногірський гірничо-металургійний комбінат.

Інвентаризацію деревних насаджень здійснювали згідно документу [3]. Видову приналежність рослин оцінювали за [1, 2].

Парк культури і відпочинку м. Вільногірськ розташований на вул. Центральній і є єдиним парком у місті. Парк має хрестоподібну архітектурно-планувальну структуру. Рельєф території переважно рівнинний. В центрі, на пересіченні двох основних алей, знаходиться меморіал пам'яті Невідомому Солдату та пам'ятник «Пушка».

Аналіз асортиментної відомості деревних насаджень парку вказує на те, що дендрофлора парку представлена 1003 екз. рослин, які відносяться до 17 родин. Всього на території парку зростає 33 види дерев. Це переважно листяні породи – 96,03 % щодо загальної кількості насаджень дослідної ділянки. До хвойних відносяться лише три види – ялина колюча і звичайна та туя західна у кількості 0,99; 2,79 і 0,19 %, відповідно. Загалом, парк характеризується достатнім видовим складом для подібного типу насаджень.

Найрозповсюдженішими деревними породами, які домінують у парковому фітоценозі, є клен гостролистий, липа серцелиста, гіркокаштан кінський та верба вавилонська. Їх кількість складає 14,56; 12,06; 13,26 і 9,37 % щодо загальної кількості рослин. Меншою, але значною кількістю, представлені тополя пірамідальна, клен сріблястий та польовий, береза повисла та робінія звичайна. Поодинокими екземплярами представлений дуб звичайний, ясен звичайний та пухнастий, черемха звичайна, горіх грецький.

Найчисельнішою за кількістю екземплярів виявилася родина Сапіндові, до якої відноситься 25,50 % всіх насаджень, а також Вербові, яка представлена вербою вавилонською, тополею пірамідальною та Сімона у кількості 17,24 % щодо загального числа. Родини Липові та Гіркокаштанові також репрезентовані значною кількістю екземплярів. Інші родини характеризуються невеликою кількістю рослин.

За числом видів, якими представлені родини, найрізноманітнішими є родини Сапіндові, Маслинові, які містять по 4 види кожна: клен польовий, сріблястий, гостролистий, клен-явір і бузок звичайний, ясен пухнастий, зелений

та звичайний. По три види кожна репрезентовані родини Вербові, В'язові, Розові, Липові. Інші родини представлені 1–2 видами.

Степова зона України, в природних умовах, представлена невеликою кількістю аборигенних видів деревних рослин. У міських насадженнях культивується не більше 50 таких видів, більша частина насаджень – інтродукована. До інтродукованих видів, що зростають на території парку, належать 17 видів (з 33-х), що складає 45,44 % до загальної кількості екземплярів. Серед найрозповсюдженіших це верба вавилонська, клен сріблястий, робінія звичайна, гіркокаштан кінський.

Таким чином, видове різноманіття парку у м. Вільногірськ представлено 33-ма видами дерев у кількості 1003 екз. Листяні породи складають більшу частку насаджень. До рослин домінантів відносяться клен гостролистий, липа серцелиста та гіркокаштан кінський. Середній вік насаджень складає біля 50–55 років. У перспективі важливо дослідити життєвий стан дендрофлори парку з метою надання рекомендацій щодо реконструкції існуючих насаджень.

Література

1. Доброчаєва Д.Н. Определитель высших растений Украины / Д.Н. Доброчаева, М.И. Котов. – Киев: Фитосоциоцентр, 1997. – 548 с.
2. Заячук В.Я. Дендрология / В.Я. Заячук. – Львів: Априорі, 2008. – 65 с.
3. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах і селищах міського типу України: Затверджена Державним комітетом будівництва, архітектури та житлової політики № 226 від 24.12.2001 р.
4. Мавлютова О.С. Роль парков в жизни города / О.С. Мавлютова // Экологическая безопасность. – 1997. – № 4. – С. 249–250.
5. Савина Е.В. Озеленение как метод регулирования состояния урбанизированных территорий / Е.В. Савина, С.В. Максимова // Проблемы экологической безопасности на урбанизированных территориях: Тезисы докладов областной конференции студентов, аспирантов и молодых ученых (Пермь, май, 2001 г.). – Пермь: Издво Перм. гос. техн. ун-та, 2001. – С. 55–56.